

Chwała z strony kilku młodszych i słabszych wykształceń grup szkół. Mówiła wspaniale wspaniałe Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin. Chwała pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin. Chwała pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin. Chwała pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin. Chwała pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin.

W tym wydziale grupy pan Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin. W tym wydziale grupy pan Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin.

W tym wydziale grupy pan Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin. W tym wydziale grupy pan Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin, pani Karłowicz, pani Gierwin.

Józef Pądzis

Vojtěch Ondrouch, **BOHATÉ HROBY Z DOBY ŘÍMSKEJ NA SLOVENSKU (NOVŠÉ NÁLEZY)**, Bratislava 1957, Slovenska Akademia Věd, s. 227, ryc. 38, 1 mapa w tekście i 61 tablic.

W najnowszej literaturze dotyczącej okresu rzymskiego w środkowej Europie praca V. Ondroucha stanowi pozycję szczególnie interesującą. Jest to bowiem publikacja poświęcona nowszemu znaleziskom tzw. grobów książęcych z okresu rzymskiego, pochodzącym z terenów Słowacji. Część opisowa i analityczna pracy ujęta została w dwóch rozdziałach. Pierwszy z nich zawiera opis oraz analizę grobów datowanych na starszy podokres rzymski, pochodzących z miejscowości: Vysoka pri Morave, Zahor, Borsky Svaty Peter i Čáčov. Grób z Vysokiej pri Morave pochodzi wg autora z końca I lub początku II w., grób kobiety z Čáčova z końca II w. lub początku III w., zaś pozostałe z pierwszej połowy II w.

Opierając się na danych archeologicznych oraz na przekazach pisanych autor sądzi, iż starsze groby były pochodzenia celtyckiego, natomiast grób z Čáčova uważa za pochówek bogatej kobiety z plemienia Kwadów.

W rozdziale II omówione zostały słynne „grobów książęcych“ ze Straży pod Pieszczanami, reprezentujące zdaniem autora pochówki członków arystokracji rodowej Kwadów, którzy w okresie III/IV w. zajmowali kluczową pozycję polityczną oraz gospodarczo-społeczną na żyznych terenach Słowacji. Z charakteru publikacji, którą określić moglibyśmy jako wybór źródeł do problemu tzw. grobów książęcych z okresu rzymskiego, wynika, że główny jej akcent położony został na części analitycznej. Analiza inwentarzy poszczególnych grobów potraktowana została szeroko i opiera się na danych archeologicznych, ikonograficznych, technologicznych, antropologicz-

nych oraz na przekazach pisanych. Dzięki tak pełnemu ujęciu tej części pracy związane z nią rozważania typologiczne i chronologiczne są wyczerpujące.

W znacznie węższym zakresie rozpatrzył autor takie zagadnienia, jak tło kulturowe lub kontakty handlowe Słowacji w okresie rzymskim, aczkolwiek podkreślił ich pierwszorzędne znaczenie dla właściwego rozumienia problematyki tzw. grobów książęcych. Przy omawianiu interpretacji społecznej „grobów książęcych“ określona została w miarę możliwości ich przynależność etniczna. Przy omawianiu tego zagadnienia autor nie wykorzystał w szerszym zakresie literatury polskiej pomijając opinie J. Kostrzewskiego, T. Lehra-Splawińskiego, J. Czekanowskiego (zob. recenzję tej pracy pióra K. Majewskiego, „Archeologia“, t. 9: 1957 (1959), s. 170—172). Autor podkreślił, iż są one wykładnią zaawansowanych procesów społecznych, polegających na silnym zróżnicowaniu pozycji gospodarczo-społecznej rodzin i rodów. W swoich rozważaniach interpretacyjnych operował on szerokim tłem porównawczym, pozwalającym dzięki załączonej w tekście mapie i bogatym przypisom na swobodne porównywanie spostrzeżeń poczynionych na grobach książęcych z terenów Słowacji z podobnymi znaleziskami z obszaru środkowej Europy.

Praca V. Ondroucha, traktowana jako wybór źródeł do problematyki tzw. grobów książęcych z okresu rzymskiego, reprezentuje trwałe wartości ze względu na wysoką jakość zawartych w niej rozważań analitycznych, popartych obszernym materiałem erudycyjnym. Warunkom odkrycia poszczególnych grobów można przypisać jedyne zastrzeżenie, jakie nasuwa dokumentacyjna strona pracy, a mianowicie brak planów poszczególnych grobów. Natomiast przeważnie świetne fotografie (w tym także szereg barwnych) oraz czytelne rysunki w tekście dają wyczerpującą dokumentację omawianych zabytków. Podkreślić też z uznaniem wypada fakt wydania tej interesującej publikacji na dobrym papierze i w starannie opracowanej szacie graficznej. Praca zawiera streszczenia w językach niemieckim i rosyjskim oraz indeks nazwisk i miejscowości.

Krzysztof Dąbrowski

I. P. Коваленко, АРХЕОЛОГИЧЕСКИЕ ПАМЯТНИКИ ВТОРОГО ПЕРИОДА И ТРИАКЛЕТИКА В. В. НА ТЕРРИТОРИИ ШВЕЙЦАРИИ, „Древности Востока“, т. 4 (196), с. 22—26.

Archeologiczne badania terenowe wykazały, że w tym okresie wzniesiono liczne budowle kamiennego, murowanego i drewnianego typu, które miały charakter pałacowy. Wzniesiono one w miejscach, które w przeszłości były terenami uprawnymi. Wzniesiono one w miejscach, które w przeszłości były terenami uprawnymi. Wzniesiono one w miejscach, które w przeszłości były terenami uprawnymi. Wzniesiono one w miejscach, które w przeszłości były terenami uprawnymi.

Na planach terenowych wzniesiono liczne budowle kamiennego, murowanego i drewnianego typu, które miały charakter pałacowy. Wzniesiono one w miejscach, które w przeszłości były terenami uprawnymi. Wzniesiono one w miejscach, które w przeszłości były terenami uprawnymi. Wzniesiono one w miejscach, które w przeszłości były terenami uprawnymi.